

PÉTER LÁSZLO

Juhász Gyula

A MUNKÁSMOZGALOMBAN

4

(4.) A költő tagja volt a Szociáldemokrata Pártnak. Ezt először Gács Demeter, Juhász újságíró társa akkoriban *A Munkánál*, hangoztatta a *Népszava* 1941. augusztus 15-i számában. »Semmi hamis tekintet — írta — nem tarthat vissza annak megállapításától, ami neki dicsősége, a magyar munkásságnak pedig megbecsülhetetlen gazdagodása, hogy fenntartás nélkül, teljesen az ügyé, a mozgalomé volt... Ez időben Juhász Gyula a szegedi pártvezetőség ülésén is részt vett. Szegeden közismert volt a tevékenysége. Ezt a ma élő kortársak is megerősítik. Dobó Miklós szegedi munkásmozgalmi veterán is tud Juhász Gyula párttagságáról. Újságíró társa, Úr György is jól emlékszik, s levélbeli közlésében írja: »A Munkánál mindenek volt Schwarz Mariska, aki a párt részéről hozta a havi tagdíj-bélyegeket, és abból a szerkesztőségben ragasztotta be a kis könyvecskebe, amivel tagságunkat igazoltuk. Ilyen könyve volt Juhásznak is, és ő volt az első, aki fizette a tagdíjakat. Később Szedlics Lajos, a párt titkára, a vezetőséggel egyetértésben úgynevezett téglabélyegeket bocsátott ki, aminek az lett volna célja, hogy összegyűjtse azt az összeget, amellyel a Maros, Zárda stb. és Tisza Lajos körút által szegélyezett régi kiskaszinó telken felépítette volna a Munkáshonot. Juhász volt az ilyen bélyegeknél a legbübb és legnagyobb vásárlója, annyira, hogy szoltunk Schwarz Mariskának, ne adjon el több bélyeget Juhásznak, mert ismertük a körülményeit és tudtuk, hogy nem telik neki annyi bélyeg vásárlására, csak úgy, hogy másra nem telik akkor...«

Az ellenforradalmi világ megbocsátotta volna Juhásznak, hogy a két forradalom tüzeben ő is lelkesen lángolt, azt azonban nem tudta megbocsátani, hogy forradalmi múltjának megtagadása helyett a költő még szorosabban fűzte kapcsolatát a »hazafiatlan« munkássággal. A *Szegedi Új Nemzedék* 1919. november 11-én közlő egy cikket, melynek ismeretlen szerzője tiltakozik az ellen, hogy Juhász egy korábbi írásában az ifjúság vezetőjének vallotta magát. Nem — méltatlankodik a névtelen cikkíró —, a fiataliságnak nem vezére Juhász Gyula, »mióta feliratokat ír a Munkáshonon homlokára, mióta olyan irányzat szolgáltatába szegődött, amely eltiporja Magyarországot és amely most is minden pillanatban kész arra, hogy a maga átkos, véres kezébe ragadjon az ország gyepöljét. Vezérünk volt akkor, amikor Arany Jánost méltatta és Toldiát dicsérte; de bizony nem vezérünk azóta, hogy Anatole France internacionalizmusát és vallástalanságát állította elénk követendő példaként! Tiltakozunk! Tiltakozunk az ellen, hogy a mi vezetőnk egy olyan ember, aki azon eszméket becsmerli, amelyeket mi szeretnénk tartunk, tiltakozunk minden lelki rokonságtól olyan emberrel, aki a »világot megváltó kommunizmus« elveit akarta a mi országunkban is meghonosítani, aki kimondottan és közismerten vörös volt és aki most is esperantót hirdet a helyett, hogy a magyar nyelv zenéjét dicsérné, annak a nyelvnek a zenéjét, amelyen ő is ír...«

Nem ez az egyetlen támadás Juhász Gyula ellen az ellenforradalmi kurzus idején. Amikor Dobay Gyula ügyvéd, a szegedi fajvédők vezéralakja, a *Szegedi Új Nemzedék* főszerkesztője, volt kormánybiztos-főispán bíróság elé citáltatja a költőt, akkor is azt vágják szemébe a tárgyalóteremben a kurzus lapjában is, hogy »hazafiatlan«, »a forradalmak alatt végtelen destruktívok fejtett ki«, »a forradalmi tevékenységét a magyar nemzeti renaissance után sem hagyta abba«. Dobay vadjai közt szerepel az is: »ez az ember Szegeden Munkáshonpádot létesített!« Ekkor írta a *Szegedi Új Nemzedék* Juhász ismert aforizmájára (»Az apám távirás volt. En is az vagyok: jeleket küldök a világra...«) válaszul: »Ha nemely keresztény író világba küldött jelelt lefotografálnak, a lemez otágu csillaggal lenne tele.« S ekkoriban volt, hogy a *Magyarország* szegedi olvasói közül mintegy kétszázán tiltakozó levelet írtak a szerkesztőségnek, fenyegetvén a lapot: lemondják előfizetésüket, ha a »vörös költő« ezután is ír bele...

Juhászt a támadások nem tántorították el a munkásság melől, sőt: megszilárdították meggyőződését, hogy heide ott van közöttük. A jobboldali uszítás pergőtüzében tesz *Perelj, Uram, perelj* címmel híres írásában újabb vallomást a *Dél-magyarországi* 1925. szeptember 1-i számában. A sokszor, de még mindig nem eléget idézett lendületes hitvallás így szól. »Egy nagy bűnöm van, hogy Petőfi előrendő országáról álmodom. Hogy szeretem a magyar dolgozókat, hogy szolidaritást vállaltam a munkássággal, és a szolidaritást állítottam azóta mindig, az üldözés és szenvedés, a megalázás és bántalmazás napjaiban is. »Futni hagytak« és én nem futottam, hanem tovább hirdtettem igazaimat. És hirdetni fogom, amíg élek!«

Juhász Gyulának a munkásmozgalmal legszorosabb kapcsolata a Munka főnállása idején volt, tehát 1919. és 1921. között. Ekkori tevékenységének hű tükré a lap, amelyben nemcsak előadásainak híreit olvassuk, de Juhász Gyula szocialista meggyőződését hirdető publicisztikai írásait is. 1920. május 1-én *A megváltó munka* című cikkében a költő többek közt ezeket írja: »A vér és arany uralma helyett, amely eddig betöltötte a világot, mi az öntudat és munka uralmát akarjuk megteremteni.« 1921. március 27-i *Új Tamás apostolok* című cikkében így ír: »A mi új társadalmi hitünk és reménységünk, a szocializmus...« S e cikkében a maga példájából kiindulva vázolja föl az értelmiségnek a szocializmushoz vezető utját: »előbb, vagy utóbb kisebb, vagy nagyobb kerülő utakon mind ide jutottak azok, akik az igazságot jobban szerették, mint Platot vagy Arisztotelest, akiknek őszinte és egyenes igazságérzete föltámadt és diadalmaskodott mindenekfelett. Ezek a nagy emberek, írók, tudósok, művészek, álmodozók és gondolkodók, a szocializmus eleven erejének és hatalmas igazságának ezek a kiváló hódítói, ezek a megtért tékozló fiúk, ezek az új Tamás apostolok, ezek az egyéniségimádó vagy művészetimádó Saulusokból vált Paulusok a legbeszédesebb és legbiztosabb bizonyosságai annak, hogy a tizenkilencedik század új társadalmi vallása a huszadik században győzni fog. Így jutott el Anatole France a kételkedésből, Tolstoj a hitetlenségéből, Shaw és Wells az okoskodásból, Hauptmann és Strindberg az álmodozásból és lázongásból, Rolland és Barbusse a szépségkeresésből, Ady a dekadenciából az új hitig, az új reménységig, az új örömig, amely e földön és e korban a jók és szenvedők számára adható, így jutottak elők is az emberi és társadalmi igazság felé sóvárgó és törekvő lelki megnyugtató és felerősítő konfessziójáig: a szocializmusig!«

(Folyt. köv.)

Készülünk

a Diesel-motorok fogadására

Holnap lesz-e, aki a gőzöst „igazítja”?

Nemrég értesültünk arról, hogy hazánkban nem gyártanak több gőzmozdonyt. A modern technika, a kultúrált utazás igénye írja kötelezően elő a vasút dieselizálását is. Nem kell ahhoz szakembernek lenni, csak utazni kell gőzmozdonyon, vagy Diesel-motorral vontatott szerelvényen és bárki megállapíthatja a két utazás közötti lényeges különbséget. Amellett, hogy gyors, kényelmes és tiszta a Diesel-motor által húzott szerelvény, egy sor gazdasági előnye is van. A Diesel-motor üzemeltetése lényegesen olcsóbb, gyorsabb és pontosabb. A vasutasok eddig főleg a gyors fordulóknál lebonyolításért kedvelik.

Amióta a dieselizálási elgondolások ismereteseek, azóta úgy nézünk az öreg gőzösökre, mint valami szükséges rosszra. Még huzamosabb ideig szükség lesz rájuk és éppen ezért már ma is gondoskodni kell az egyik legnehezebb, legfeljebb teljesebb mesterség: a mozdonyvezetés utánpótlására. A gőzösökön alig lehet fiatalokat látni. Idős szakemberek állnak a mozdonyok »volánjai« mellett. Mi lesz akkor, ha ők kiöregsznek? Leáll a forgalom?

Miért kevés a mozdonyvezető-tanuló?

A dieselizálás miatt, vagy talán jelentkező hiányában kevés a mozdonyvezető-tanuló? A Szegedi Fűtőházban tett legutóbbi látogatásunk alkalmával többek között azután is érdeklődtünk, hány fiatalot küldtek mozdonyvezetői tanfolyamra. A válasz: jelenleg egyetlen mozdonyvezetőt sem képeznek. Tehát még mielőtt végleg kivonnák a forgalomból az utolsó gőzmozdonyt, azelőtt hal el a mozdonyvezetői mesterség?

A beszélgetés során kiderült, hogy a Szegedi Fűtőház ma még jobban áll, mint az ország többi fűtőháza, több a mozdonyvezető. Néhány évvel ezelőtt, pontosan 1958-ban, a fűtőházhoz 95 masinista tartozott. S havonta átlagosan 283 órát töltöttek szolgálatban. Ehhez a számmal aligha kell külön kommentár. Hidegben, fagyban, forró napok alatt a nyitott, huzatos mozdonyon nehéz szolgálatot teljesíteni nem gyerekjáték.

Három év: 17 mozdonyvezető

Ugyanabban az évben — 1958-ban — jelent meg a

Ismét Attila sírja nyomában

Elektronikus műszerrel kutatnak Budapest közelében

Lehetséges, hogy a nemzetközileg is nagy feltűnést keltett új magyar műszer, a Csanda-Molnár-Zalavári-féle egyetemes elektronikus vezetékutató a közeljövőben régészeti és kultúrtörténeti kincs feltárását segíti.

A műszer tulajdonképpen a földfelszín alatt lefektetett vízvezeték, csatornák, kábelek stb. helyét érzékeli anélkül, hogy a földet fel kellene ásní.

Csanda Ferenc mérnök nemrég érdekes kísérletbe fogott a műszerrel. Megpróbálta felhasználni egy régén keresett titok megfejtésére.

Az egykori feljegyzések és legendák alapján az ország számos pontjáról tételezhető fel, hogy ott nyugszik hármas ércoporsójában a nagy hun király, Attila. Csanda mérnök a vezetékutatóval felszerelve elkezdte a kutatásokat ezeken a helyeken, de a műszer sokáig »néma« maradt. Nemrégiben egy idős iparos, Lakatos Balázs jelentkezett nála, aki magánérdeklődésből évek óta gyűjtötte Alföld népe között az Attilára vonatkozó szájhagyományokat, a közölte, hogy értesülése egy Bu-

párt és kormány felhívása, miszerint a mozdonyvezetőknek is jobb munkafeltételeket kellett biztosítani. E feladat teljesítésének egyetlen útja volt: mozdonyvezetőket kellett képezni. Ez sem egyszerű feladat, hiszen ahhoz, hogy nyugodt lelkiismerettel minden vonatot rá lehessen bízni egy mozdonyvezetőre, legalább öt év gyakorlat szükséges. Míg egy ember megkapja a mozdonyvezetői igazolványt, addig 28 hónap telik el. A mozdonyvezetői tanfolyamra jelentkezőknek ugyanis egy évig mint lakosnak a fűtőház műhelyében kell dolgoznia, egy évig a mozdonyon kell szolgálatot teljesítenie, majd csak ezután vehet részt négy hónapig tartó mozdonyvezetői tanfolyamon.

Érthető, hogy a fűtőházak részére is áldozatvállalást jelent egy-egy mozdonyvezető kiképzése. A Szegedi Fűtőház igyekezett a párt és kormány felhívására tettekkel válaszolni. Három év alatt 17 mozdonyvezetőt képeztek ki. A műhelyből a legjobb szakmunkásokat küldték a mozdonyra és helyükbe új, fiatal munkásokat állították be.

Ma még kölcsönbe is adnak

A 17 új mozdonyvezető segítségével lényegesen jobb munkafeltételek mellett dolgoznak már ma is a masinisták. Az 1958-as közel 300 óras szolgálati idő ma már a múlté. Tavaly júniusban 240 órát töltöttek egy hónapban a mozdonyon, az idén júniusban ez az idő már 223 óra. Ebben az évben átlagosan 220 órát dolgoztak a mozdonyvezetők, de márciusban csak 206-ot. Mint már említettük, a Szegedi Fűtőház lényegesen előnyösebb helyzetben van — a mozdonyvezetők utánpótlását tekintve —, mint az ország bármelyik fűtőháza. Kiskunhalas kérésére a napokban adtak segítségként két mozdonyvezetőt.

A Szegedi Fűtőház vezetőinek véleménye szerint továbbra is nagy gondot kell fordítani a mozdonyvezetői szakma utánpótlására. Jelenleg ugyan a meglevő létszámmal jól ellátják a szol-

Kétsoros kukoricakombájn

Üzemeinkben a mindennapi termelőmunkával párhuzamosan a gyártmányok konstrukciója is szüntelenül fejlődik, a cikkek választéka bővül. A harmadik negyedévben ismét számos új termék mintapéldánya készült el és egész sor korszerűsített cikk sorozatgyártását kezdik meg.

A mezőgépipar egyik újdonságának, a kétsoros kukoricakombájnának a mintasorozata is a harmadik negyedévben készült el a budapesti mezőgazdasági gépgyárban. Az új gép tíz óra alatt öt-hét holdnyi területet takarítja be a kukoricát, tehát kétszerannyi munkát végez, mint az egysoros kombájn. Igen nagy előnye az is, hogy nem kell hozzá különleges traktor, bármilyen típusú traktorhoz hozzákapcsolható.

A terület feltárása rövidesen megkezdődik. Lehet, hogy az érctömeg nem az, amire gyanakszanak, de lehet az is, hogy a feltárás igazolja a reményeket. (MTI)

Az országot járó

MÁV-kultúrszerelvény

Szegeden

Erdekes formájú és felirattal három kocsiból álló szerelvény érkezett a szegedi nagyállomásra: a MÁV pályafenntartás mozgó kultúrkocsija. A szegedi vasutasok előtt nem ismeretlen ez a hasznos szerelvény, hiszen tavaly nyáron is nagy érdeklődéssel figyelték színes, színvonalas műsorát. Most új műsorral érkezett Szegedre. A szegedi fűtőházak felkészültek a Diesel-motorok fogadására is. A mozdonyvezetők közül 19-et képeztek át motorvezetőnek, akik jelenleg 3—5 tengelyes motorkocsikon teljesítenek szolgálatot. Ez helyes és dícséretes. De míg előre, a holnaputánra nézünk, ne feledkezzünk meg a holnapról.

Horváth Lászlóné

Fokozottan kell ügyelnünk egészségünkre

a meleg nyári napokban

Az Egészségügyi Minisztérium néhány jó tanácsa

Az Egészségügyi Minisztérium közegészségügyi főosztályán tájékoztatták a Magyar Távirati Iroda munkatársát a legfontosabb nyári egészségügyi szabályokról.

A nyári meleg sok gondot okoz a háziasszonyoknak és a közéleti konyhák vezetőinek. Ajánlatos, hogy az ételekből csak annyit készítsenek, amennyi azonnal elfogy. A mégis megmaradó élelmiszereket gondosan fedjük le, s hogy az élelmérgezőseknek elejét vegyük.

Újramelegítéskor mindig forrássig hevítsék az ételt. Nagyon fontos, hogy az élelmiszerárusító üzletek, különösen az utasellátók az előírásoknak megfelelően tisztán és gondosan kezeljék az élelmiszereket. A közönség saját érdekében figyelmeztesse az eladókat az észlelt hibákra.

Fogyasszunk friss gyümölcsöt.

Így szervezetünk nemcsak a különböző hasznos vitaminokhoz jut hozzá, hanem — a bőséges nyári főzelékfogyasztással együtt — különféle ásványi sókból, könnyen emészthető gyümölcscukorból pótolja az őszi és téli időszakban elszívott veszteséget.

A belfertőzések elkerülésére csak tisztára mosott gyümölcsöt együnk.

Az üdüléssel együtt jár a szervezetre előnyös környezetváltozás. Vannak azonban olyan tényezők, amelyeknek változását a szervezet többnyire csak bizonyos átmeneti idő után tudja megszokni. Ezért például helyes, ha az ismeretlen vizet meg nem szokott kútvíz az első időben csak forralás után lehet, vagy tea formájában fogyasztjuk.

A sok fürdés, szabadban tartózkodás, mozgás megfelelő táplálkozást és pihenést kíván. Ne vigyük túlszába a napozást, fürdést, hegymászást, stb. Főleg

neurasténias, idegességre hajlamos, gyenge tüdőjű vagy magas vérnyomásban szenvedő emberek számára egyenesen káros a túlzott napozás.

Az ilyenek jobban teszik, ha magasabb fekvésű, nem szél-szerűs éghajlatú helyeket keresnek fel a nyáron.

A nyári nagy melegben különösen a virtuskodók keresnek enyhülést oly módon, hogy felhevült testtel hirtelen a mély vízbe ugranak. Ez súlyos visszaélés az egészséggel és nagy veszélyt rejt magában. Az áthevült test bőrének erei ugyanis erősen ki vannak téve.

A hirtelen lehűlés ez erek gyors szűkülését, összehúzódását idézi elő.

Ez a durva és gyors inger a vérnyomás viharos emelkedése, reflexes folyamat eredményeként az öntudat elvesztése, sőt

azonnali szívhalál is bekövetkezik.

Végül: mit és mennyit ihatunk?

egy felnőtt ember napi átlagos folyadékigénye két liter.

A nyári melegben a fokozottabb párolgás, izzadás következtében ennél többre van szükség. Helytelen azonban a túlzott folyadékfogyasztás, mert ez csak az izzadást fokozza, s ezzel újabb folyadékigényletet teremt. Legelőnyösebb a ma már megfelelő választékban kapható természetes gyümölcslevek fogyasztása, nagy vitamin- és ásványi só-tartalma miatt. Sokan és nem alap nélkül azt tartják, hogy

nyári melegben legjobb meleg teát inni,

ahogy a kínaiak évezredek óta megszokták. Frissítően hat és egészséges a különböző, nem túlságosan lehűtött üdítő italok fogyasztása és nem ártalmas — mértéktelen fogyasztva — a savanykás, sok ásványvízzel hígított bor sem.

A Vatikán gondjai

A Vatikánban komoly gondjai vannak az olasz baloldali sajtó állandóan növekvő példányszáma miatt.

A szentszék a napokban körrendeletet küldött a

falusi papoknak és püspököknek az »antiklerikális és baloldali lapok katolikus kereskedelmi alkalmozottak általi eladásának« új normáiról. Elrendelik, hogy — ha fennnevezettek továbbra is szándékoznak ilyen lapokat árusítani — akkor késedelem nélkül kérvényt kell benyújtaniuk az illetékes püspökökhöz... Különböző kikötéseket írtak... És mindez a kánoni jog 1404. paragrafusa alapján történik, amely szabályozza »a tiltott sajtó« árusítási jogát.

A püspökök szentszéke óvatosságból elrendelte azt is, hogy a »sátán lapjának« eladásáról szóló engedély másolatát Rómába kell küldeni. Ellenőrzés céljából...